

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Ändring av detaljplan, SFR i Forsmark

Gällande fastigheterna Forsmark 6:8, 6:5 och 3:32
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2013-11-01

Hur samrådet bedrivits

Aktuellt förslag på ändring av detaljplan utgjorde underlag för samråd under tiden 28 augusti till och med 1 oktober 2013. Sakägare, myndigheter, sammanslutningar och föreningar med flera har underrättats genom brev.

Samråd har även genomförts med myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Havs- och vattenmyndigheten under tiden 10 februari till och med 24 mars 2014.

Ett samrådsmöte hölls i kommunhuset i Östhammar den 17 september klockan 18-20. Synpunkter som framfördes vid samrådsmötet redovisas i separat protokoll.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Länsstyrelsen framför synpunkter kring påverkan på närliggande Natura 2000-områden och bedömer att miljökvalitetsnormerna för ytvatten kan påverkas negativt.

Kommunstyrelsen framför synpunkter och frågor kring utfyllnadsområdets funktion, huruvida kärnavfall även får mellanlagras i området samt varför SKB valt den nu föreslagna nedfarten. De för även ett resonemang kring hur avfallet ska konditioneras.

Tierps kommun framför synpunkter kring mellankommunala intressen i form av påverkan på ett naturområde samt påverkan på riksintresseområdet för yrkesfiske.

Naturskyddsföreningen anser att kommunen bör avvakta antagandet av detaljplanen tills det att miljötillståndet för verksamheten har meddelats.

Vattenfall yrkar på att E- och u-områden inrättas för deras befintliga ledningar och eventuell utbyggnad av transformatorstationer i området.

Förslag till revideringar

- *Förtydligande görs kring vad utfyllnadsområdet är avsett att användas för under utbyggnads- och driftsfasen.*
- *Kommunen beskriver tydligare om denna detaljplan är en ändring, ett tillägg eller en ny detaljplan.*
- *Planen ändras så att det tydligare framgår att även mellanlagring av radioaktivt avfall tillåts.*
- *E- och u-områden avsätts för Vattenfalls anläggningar.*
- *Förtydligande görs kring huruvida grumling uppstår från verksamheten*
- *Ikraftträdandet av planens genomförandetid ses över för att anpassas till de tillståndsprocesser som löper parallellt med planprocessen*

Synpunkter som inte beaktas

- *Detaljplanen kommer inte i närmare detalj att beskriva möjligheten till segmentering av det radioaktiva avfall som ska lagras i bergrummen. Detta eftersom det inte är en planfråga utan en fråga relaterad till verksamheten och därmed behandlas inom ramen för tillståndsprövningen.*
- *Antagandet av detaljplanen kommer inte att invänta miljötillståndet för verksamheten. Detta eftersom en ny detaljplan behövs som medger den tillståndssökta verksamheten – tillstånd kan inte meddelas i strid med gällande detaljplan.*

Inkomna yttranden med kommentarer

Inkomna yttranden i kronologisk ordning. Avskiljare markerar samrådstidens utgång.

Ordinarie samråd

Skanova (2013-08-30)

Naturvårdsverket (2013-09-06)

Polismyndigheten (2013-09-12)

Östhammars kommun, tekniska nämnden (2013-09-24)

Brandförsvaret (2013-09-30)

Svenska Kraftnät (2013-10-01)

Östhammars kommun, kommunstyrelsen (2013-10-01)

Trafikverket (2013-10-01)

Naturskyddsföreningen (2013-10-01)

-----2013-10-01-----

Tierps kommun (2013-10-02)

Vattenfall (2013-10-02)

Sjöfartsverket (2013-10-04)

Länsstyrelsen Uppsala län (2013-10-08)

Utökat samråd

MSB (2014-03-24)

Yttrandena redovisas inte i sin helhet utan sammanfattas. Samtliga yttranden hålls tillgängliga på Samhällsbyggnadsförvaltningen i Östhammars kommun.

Remissinstanser, organisationer och föreningar

1. Länsstyrelsen Uppsala län (13-09-03)

- a) Länsstyrelsen anser att planen bör kompletteras med en beskrivning av påverkan genom grumling från verksamheten med avseende på det närliggande Natura 2000-området
- b) Länsstyrelsen upplyser om att tillståndsplikten för Natura 2000 aktiveras när en verksamhet typiskt sett kan påverka något i den skyddsvärda miljön och att det därför är möjligt att planen måste föregås att ett sådant tillstånd innan den kan antas.
- c) Länsstyrelsen anser att det finns en risk att den utfyllnadsverksamhet som planeras i området kommer att ha en negativ inverkan på möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen god ekologisk status i Öregrundsgrepen. De delar således inte kommunens bedömning om hur ytvattnet påverkas. Med anledning härav bör kommunen redovisa vilka åtgärder som kan vidtas för att

- minska påverkan från de sprängmassor som är tänkta att utgöra utfyllnadsmassor i området.
- d) Länsstyrelsen upplyser om att utfyllnaden som planeras är en tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Kommunen bör tydligare beskriva syftet med utfyllnaden samt redovisa alternativa lokaliseringar för ovanjordsanläggningarna.
  - e) Slutligen anser länsstyrelsen att kommunen tydligare bör redovisa om planen är ny, en ändring av en befintlig detaljplan eller om det är ett tillägg.

Kommentar:

- a) *Grumling från verksamheten, vilka konsekvenser det kan få samt planerade åtgärder kommer att beskrivas i MKB:n.*
- b) *SKB:s bedömning är att verksamheten inte kan innebära någon påtaglig skada på Natura 2000. SKB kommer dock att reservationsvis yrka för ett tillstånd i kommande tillståndsansökan och tydligt redovisa frågan om eventuell påverkan på omgivande Natura 2000-områden i projekt-MKB:n för det fall mark- och miljödomstolen anser att det skulle behövas tillstånd enligt 7 kap 28a § miljöbalken.*
- c) *Hur utfyllnaden kommer att utföras, vilka åtgärder som kommer att vidtas samt vilka konsekvenser som uppstår kommer att redovisas i planhandlingarna.*
- d) *Utfyllnadsområdet fyller en viktig funktion i samtliga skeden för att möjliggöra en smidig och flexibel hantering av bergmassor, betong, radioaktivt avfall, återfyllnadsmaterial m.m. Under utbyggnadsfasen kommer ytan att användas som upplag för bergguttar. Efter utbyggnadsfasen och bortforsling av de massor som är lokaliserade ovanför vattenytan kommer området att nyttjas för SKB:s ovanjordsverksamhet. Syftet med planen är att ge utrymme för den markanvändning som krävs för denna verksamhet. Ovanjordsverksamheten kan som störst utgöras av utfyllnadsområdets omfattning. SKB:s behov av lagringsutrymme ovan jord varierar redan idag kraftigt över tiden, varför det är svårt att exakt ange hur stor del av ytan som kommer att nyttjas vid en given tidpunkt. Planen har dock anpassats till det bedömda maximibehovet och bedömningen har gjorts att det varken är ekonomiskt eller miljömässigt försvarbart att justera lagringsytans omfattning efter det dagsaktuella behovet. Eftersom ytan kommer att användas till olika funktioner beroende på skede är det svårt att ange en generell alternativ lokalisering. Bergmassorna skulle kunna placeras inne på land och rent hypotetiskt skulle även andra funktioner kunna placeras där. Då vinsterna, både ekonomiskt och miljömässigt, är stora vid en samlad placering i direkt anslutning till befintligt*

verksamhetsområde och hamnen är det dock inte ett rimligt alternativ att sprida ut verksamhetsområdet över ett större geografiskt område.

- e) *Detaljplanen utgör en ändring av en befintlig detaljplan. I vissa delar av planområdet sker ingen förändring av gällande planbestämmelser. Planändringsområdet har begränsats till att gälla de mark- och vattenområden som behöver ianspråkta för SFR:s utbyggnadsplaner. Detaljplanen för Forsmarkverket och SFR (9.02) gäller tillsammans med ändringarna. Den del av den äldre ändringen (9.02a) som gjordes för SFR området med planbestämmelsen U₁ upphävs och ersätts av denna planändring.*

2. Östhammars kommun, kommunstyrelsen (2013-10-01)

I ett beslut från kommunstyrelsens arbetsutskott, berett av slutförvarsenheten i Östhammars kommun, framför kommunen följande synpunkter:

- a) Planen är utformad på ett sådant sätt att det tolkas som att det inom området endast är tillåtet att slutförvara radioaktivt avfall. Om avsikten är att även mellanlagra avfall bör detta tydligt framgå ur planen. Kommunstyrelsen anser också att planen bör reglera hur lång tid slutförvaret ska få fungera som mellanlager.
- b) Kommunstyrelsen undrar vilket behov som finns av utfyllnadsområdet efter uppförandefasen samt hur länge bergmassorna tillåts ligga på upplaget. De anser att argumentationen kring tillgängligt utrymme ovan mark bör utvecklas med avseende på behovet av att fylla ut vattenområdet.
- c) Kommunstyrelsen önskar en tydlig beskrivning av vad som skiljer läget på den nu föreslagna nedfartsrampen från förslaget 1982, alternativt vad som gör att den tidigare framförda kritiken inte längre anses relevant.
- d) Slutligen anser Kommunstyrelsen att Samhällsbyggnadsnämnden bör motivera val av konditionering av avfallet. Detta mot bakgrund av att verksamhetsutövaren i MKB:n avfärdat segmentering av det radioaktiva avfallet, delvis då det råder tidsbrist i de förvaringsprocesser som ska genomföras

Kommentar:

Inledningsvis bör det påpekas att detaljplanen inte tillhör SKB utan är ett kommunalt styrdokument. I de fall Kommunstyrelsens arbetsutskott uppmanat SKB att förtydliga eller ändra fakta, kommer en hänvisning istället att göras till samhällsbyggnadsnämnden.

- a) *Planbestämmelsen som använts för slutförvarsområdet är densamma som i gällande detaljplan. I och med detta kan det sägas att en prejudicerande tolkning av bestämmelsen gjorts och att bestämmelsen även tillåter mellanlagring av radioaktivt avfall. Med tanke på det framförda yttrandet kommer dock ett förtydligande att göras i planen om att även mellanlagring tillåts inom ändringsområdena.*
- b) *Detaljplanen reglerar inte tidsmässiga aspekter utan anger en maximal utbyggnadsnivå som antingen kan vidmakthållas eller förändras (reducerat) över tiden. Prognosen är att det idag finns ett kontinuerligt behov av utfyllnadsområdets hela omfattning. Se svar på fråga 1 d gällande SKB:s behov av ytor.*

Skulle behovet med tiden bli mindre finns det möjlighet att reducera det utfyllda områdets omfattning, även om detta troligtvis inte genomförs då nyttan förmodligen inte överväger miljöpåverkan av en sådan åtgärd då ingreppet och transportbehovet blir omfattande.

- c) *Kritiken mot det läge för en nedfartsramp på västra Stora Asphällan som förelåg 1982 rörde drivningen av tunneln genom Singözonen. SKB ansåg dock att passage genom Singözonen var fullt möjlig genom för zonen anpassade förundersökningar, tillvaratagande av tidigare erfarenhet av drivning i Singözonen, god planering samt en erfaren personalstyrka. Anledningen till att tunnelpåslagen flyttades ihop till det läge där de ligger idag är att detta gav fördelar vad gäller bland annat förbättrad utrymnings säkerhet, flexiblare trafiklösning under jord, enhetligt industriområde ovan jord och kortare tillfartstunnlar. Drivningen genom Singözonen för befintliga SFR-tunnlar uppvisade ett gott resultat med mycket god säkerhet ur arbets synpunkt och en god totalstabilitet av tunnlarna. Hög säkerhetsmarginal kommer att tillämpas även för drivningen av den planerade tillfartstunneln genom Singözonen. Metoder och material för berguttag, förstärkning och tätning har också utvecklats väsentligt sedan byggstarten (1983) av den befintliga SFR-anläggningen. Detta, i kombination med tillvaratagande av erfarenheterna från de befintliga tillfartstunnlarna, bidrar till hög säkerhet vid passagen av zonen. Bekräftelse av bergförstärkningarnas stabiliserande funktion på berget kommer att följas upp med deformationsmätning på liknande sätt som i befintliga tillfartstunnlar. SKB anser därför att den kritik som förelåg 1982 inte längre är relevant.*
- d) *Detaljplanen har att pröva och reglera markanvändningsfrågan enligt PBL och inte pröva eller reglera hur verksamheten ska bedrivas i detalj. Den sistnämnda frågan ska avgöras i den miljöprövningsprocess*

som krävs för verksamheten. Det bör också tilläggas att gällande detaljplan ger möjlighet till ett antal varianter av den nya nedfartstunneln. Inte desto mindre ger detaljplanen möjlighet att genomföra en ny nedfart utan att det specifikt uttalas var den måste finnas i området. Det finns därför inget motiv till att i närmare detalj analysera frågan om konditionering av avfallet eller lämpligheten av en ny tunnel i denna detaljplan.

3. Östhammars kommun, tekniska nämnden (2013-09-24)

Tekniska nämnden har tagit del av handlingarna och har ingen erinran över planförslaget.

4. Tierps kommun (2013-10-02)

Tierps kommun gör bedömningen att MKB:n endast utgår från de delar av planen som i nuläget är tänkta att genomföras. Tierps kommun saknar en tydlig beskrivning av hur planens utnyttjande kan påverka omgivningens höga naturvärden. Till sammanhanget hör att Tierps kommun bedömer sig ingå i den skala som påverkan redovisas.

Vidare saknar Tierps kommun en tydlig beskrivning av planens påverkan på riksintresset för yrkesfiske som finns i det angränsande området.

Kommentar:

Tierps antagande om att plan-MKB:n endast utgår från de delar av planen som nu är tänkta att genomföras kan sägas vara korrekt till viss del. Detta då det blir omöjligt att i nuläget beskriva alla tänkbara genomförandalternativ som planen medger. Vad som dock bör tillföras Tierps kommuns resonemang är att den nuvarande redovisningen kan sägas utgöra en maximal utbyggnad av området, konsekvenserna kan således inte bedömas bli större än de nu redovisande.

Ur MKB:n framgår att "De berörda naturtyperna på Stora Asphällan utgör endast små förekomster om man ser till naturtypernas utbredning ur ett regionalt perspektiv [...]. Sammantaget bedöms de negativa konsekvenserna för respektive naturtyp som högst bli små om man ser till påverkan ur ett regionalt perspektiv med avseende på ekologiska samband, samt berörda naturtypers förekomst utmed norra Upplandskusten som helhet."

Samhällsbyggnadsnämnden vill förtydliga att Tierps kommun, med avseende på påverkan i naturvärdesfrågan, bör behandlas i ett

regionalt perspektiv och att kommunens ställningstagande i frågan är att påverkan regionalt bedöms som liten.

Ur MKB:n framgår det att ” Förlusten av vattenmiljöer bedöms sakna betydelse för biologisk mångfald annat än på en lokal skala eftersom områdena är relativt små i förhållande till mängden likartade miljöer i närheten. Därmed bedöms inte heller fiskbeståndet i Öregrundsgrepen påverkas.”

Samhällsbyggnadsnämnden vill förtydliga att bedömningen också ska sägas gälla riksintresset för yrkesfiske i sin helhet.

5. Sjöfartsverket (2013-10-04)
Sjöfartsverket har tagit del av handlingarna och har ingen erinran över planförslaget. De vill dock fortsättningsvis hållas underrättade om ändringar som kan tänkas påverka deras intressen.
6. Svenska Kraftnät (2013-10-01)
Svenska Kraftnät har tagit del av handlingarna och har ingen erinran över planförslaget.
7. Trafikverket (2013-10-01)
Trafikverket har tagit del av handlingarna och har ingen erinran över planförslaget.
8. Skanova (2013-08-30)
Skanova har tagit del av handlingarna och har ingen erinran över planförslaget.
9. Brandförsvaret (2013-09-30)
Brandförsvaret har tagit del av handlingarna och har ingen erinran över planförslaget. De delar dock kommunens uppfattning om att en upprymning av befintlig tunnel utgör ett sämre alternativ än det redovisade genomförandealternativet, med avseende på utrymning samt åtkomst med räddningstjänstens fordon.
10. Polismyndigheten (2013-09-12)
Polismyndigheten har tagit del av handlingarna och har ingen erinran över planförslaget.
11. Naturvårdsverket (2013-09-06)
Naturvårdsverket avstår från att lämna synpunkter på föreliggande förslag till detaljplan
12. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2014-03-24)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tagit del av handlingarna och har ingen erinran över planförslaget.

13. Naturskyddsföreningen (2013-10-01)

Naturskyddsföreningen anser att kommunen bör avvakta antagandet av detaljplanen till det att tillståndet enligt miljöbalken har meddelats för den verksamhet som är tänkt att bedrivas på platsen.

Kommentar:

Innan planen antagits kan inte ett fullödigt tillstånd enligt miljöbalken meddelas. Planen utgör alltså en grundläggande förutsättning för tillståndet, då det inte får stå i strid med den eller de för området gällande detaljplanerna. Frågor som rör detaljer i verksamheten och dess rumsliga utformning prövas naturligt inte i detaljplanen utan i tillståndsprocessen. Tilläggas bör att planen inte kommer kunna genomföras i de delar där inte miljötillstånd meddelas. Det innebär å ena sidan att det inte finns någon risk för att planen medger något som inte kan tillåtas i en tillståndsprövning. Å andra sidan kan det innebära att planen ändras i onödan. Kommunen kommer mot bakgrund av vad som sägs ovan inte att avvakta antagandet av planen tills det att miljötillståndet meddelats.

Hörda sakägare

14. Vattenfall (2013-10-02)

Vattenfall yrkar på att ett E-område införs för befintlig transformatorstation samt att ett u-område införs för en befintlig högspänningskabel.

Vattenfall anger vidare att en utbyggnad av slutförvaret eventuellt medför utbyggnadsbehov för Vattenfalls kablar samt behov av en ny transformatorstation. Storlek och placering av en ny station är inte bestämt. Vattenfall erinrar att ett nytt E-område införs i detaljplanen som erhåller dessa transformatorstationer ytmässigt.

Kommentar:

Samhällsbyggnadsnämnden anvisar ett E-område och ett u-område för befintliga ledningar och anläggningar.

För eventuellt framtida transformatorstationer anvisas inget nytt E-område. Samhällsbyggnadsnämnden önskar få framtida placering redovisad för att kunna göra en bedömning om ändring i detaljplanen.